

SOCIÁLNE ZÁSADY A SOCIÁLNE VYZNANIE

PREDHOVOR

Evanjelická cirkev metodistická sa usilovala od samého začiatku o sociálnu spravodlivosť. Jej členovia často zaujímali stanoviská k sporným otázkam, ktoré sa týkajú kresťanských zásad. Už prví metodisti bojovali proti obchodovaniu s otrokmi, pašovaniu a krutému zaobchádzaniu s väzňami.

V roku 1908 prijala severná Metodistická episkopálna cirkev (Methodist Episcopal Church, North) Sociálne vyznanie. V nasledujúcom desaťročí vydala Metodistická episkopálna cirkev južná (Methodist Episcopal Church South) a Metodistická protestantská cirkev (Methodist Protestant Church) podobné vyhlásenie. Spojená evanjelická bratská cirkev (Evangelical United Brethren Church) prijala roku 1946 Sociálne zásady v dobe, kedy sa spojili Spojení bratia a Evanjelická cirkev. V roku 1972, štyri roky po spojení Metodistickej cirkvi (Methodist Church) a Spojenej evanjelickej bratskej cirkvi (Evangelical United Brethren Church) roku 1968, prijala Evanjelická cirkev metodistická (United Methodist Church) nové Sociálne zásady, ktoré boli revidované roku 1976 (a potom na každej následnej Generálnej konferencii).

V Sociálnych zásadách sa snažila Generálna konferencia vyjadriť po modlitbách a uvážene svoj postoj k základným otázkam súčasného sveta. Podľa metodistickej tradície to robila na pevnom biblickom a teologickom základe. Sociálne zásady sú výzvou k vernosti a majú v prorockom zmysle vysvetľovať a presviedčať, nie sú však cirkevným zákonom. Sú pre všetkých členov Evanjelickej cirkvi metodistickej výzvou k modlitbám a zodpovednému svedectvu viery a konania.

ÚVOD

Vyznávame svoju vieru v Boha, nášho Stvoriteľa a Otca, v Ježiša Krista, nášho Spasiteľa, a v Ducha Svätého, ktorý nás vedie a zachováva. Vyznávame, že pri narodení, v živote, v smrti a na večnosti sme úplne závislí na Bohu. Skrytí v Božej láske zdôrazňujeme, že život má hodnotu, a vyznávame, že sme sa často prehrešili proti Božej vôli, ako nám je zjavená v Ježišovi Kristovi. Neboli sme vždy vernými správcami toho, čo nám Boh, náš Stvoriteľ, zveril. Často sme neboli pružnými nasledovníkmi Ježiša Krista, ktorý chce spojiť všetkých ľudí do jedného spoločenstva lásky. Hoci nás Duch Svätý vedie, aby sme boli novým stvorením v Kristovi, nejednali sme vždy ako Boží ľud vo vzťahu s druhými a vo vzťahu k zemi, ktorú obývame. Sme vďační za Božiu odpúšťajúcu lásku, z ktorej žijeme, a ktorá nás súdi a potvrdzuje svoju vieru v nesmiernu hodnotu každého človeka. Preto obnovujeme svoj záväzok byť vernými svedkami evanjelia nielen do posledných končín sveta, ale aj vo všetkých oblastiach nášho každodenného života a usilovania sa.

1 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Celé stvorenie patrí Bohu. Sme zodpovední za to, ako ho používame a zneužívame. Treba si vážiť a zachovať vodu, vzduch, pôdu, minerálne bohatstvo, zdroje energie, rastliny, zvieratá a vesmír nielen preto, že sú pre človeka užitočné, ale preto, že sú Božím stvorením. Boh nám zveril správu nad stvorením. Mali by sme vykonávať tieto správčovské povinnosti s láskyplnou starostlivosťou a úctou. Ekonomický, politický, sociálny a technický vývoj zvýšil počet ľudí a predĺžil a obohatil ľudský život. Avšak tento vývoj mal za následok regionálne opadávanie lístia zo stromov, drastické vyhynutie živočíšnych druhov, hrozné ľudské utrpenie, preľudnenie a zneužívanie a nadmiernu spotrebu prírodných a neobnoviteľných zdrojov, najmä v priemyselných oblastiach. Tento pretrvávajúci trend ohrozuje prirodzené dedičstvo, ktoré Boh zveril všetkým generáciám. Uvedomme si preto zodpovednosť cirkvi a jej členov a prisúdme zmenám v ekonomickej, politickej, sociálnej a technickej oblasti prvoradý význam a usilujme sa o ekologicky vyváženejší a znesiteľnejší svet, ktorý povedie k lepšej kvalite života pre celé Božie stvorenie.

A) VODA, VZDUCH, PÔDA, NERASTY, RASTLINY

Podporujeme takú sociálnu politiku, ktorá vedie k obmedzovaniu a kontrole vedľajších priemyselných splodín a odpadov, ktorá sa usiluje o bezpečné spracovanie a uloženie jedovatého a atómového odpadu s výhľadom na ich úplné odstránenie, ktorá podporuje obmedzovanie domového odpadu, ktorá sa snaží o primeranú recykláciu a likvidáciu komunálneho odpadu a o čistotu ovzdušia, vody a pôdy. Žiadame zachovanie existujúcich lesov a iných nenahraditeľných prírodných pokladov, ako aj zachovanie ohrozených rastlinných druhov. Podporujeme opatrenia na zachovanie a obnovu prirodzených ekosystémov. Podporujeme také opatrenia, ktoré pri produkcii, spracovaní a konzervácii potravín vyvíjajú alternatívy k chemickým látkam a dôrazne naliehame na primeraný prieskum ich vplyvu na stvorenie skôr, než sa začnú používať. Žiadame vypracovanie medzinárodných dohôd o spravodlivom využívaní prírodných zdrojov pre blaho všetkých, ak je pritom zachovaná neporušenosť zeme.

B) VYUŽITIE ZDROJOV ENERGIE

Zdôrazňujeme prirodzenú hodnotu celého stvorenia. Podporujeme také sociálne opatrenia, ktorá smerujú k rozumnému využívaniu zásob energie pre potreby človeka, a ktoré redukujú alebo zastavujú také procesy výroby energie, ktoré ohrozujú zdravie, bezpečnosť a samotnú existenciu súčasného a budúceho ľudského a ostatného stvorenia. Podporujeme všetky snahy o šetrenie energiou a zodpovedné zaobchádzanie so všetkými zdrojmi energie, najmä rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, aby zostala zachovaná kvalita života na zemi.

C) ŽIVOČÍŠNY SVET

Podporujeme zákony, ktoré chránia život a zdravie živočíchov vrátane takých zákonov, ktoré zaisťujú dobré zaobchádzanie s domácimi zvieratami, úžitkovými zvieratami a s pokusnými zvieratami, bezbolestnú porážku zvierat, poskytujúcich mäso a bezbolestné zabíjanie rýb a hydiny. Podporujeme ochranu všetkých živočíšnych druhov, najmä tých, ktorým hrozí vyhynutie.

D) VESMÍR

Známy aj neznámy vesmír je Božím stvorením a zasluhuje si rovnakú úctu, akú máme preukazovať zemi.

E) VEDA A TECHNIKA

Vedeckú prácu pokladáme za legitímne spoznávanie stvoreného sveta. Nároky vedy popisovať stvorený svet pokladáme za oprávnené, ak sa veda nesnaží formulovať autoritatívne výpovede o teologických otázkach. Techniku pokladáme za legitímne zaobchádzanie s Božím stvoreným svetom, ak vylepšuje životné podmienky ľudí a uschopňuje Božie deti, aby rozvíjali svoje Bohom dané tvorivé schopnosti bez toho, že by pritom narúšala naše etické zásady týkajúce sa vzťahu človeka k stvorenému svetu.

Hoci uznávame dôležitý význam vedy a techniky, sme tiež presvedčení, že teologický výklad sveta ľudskej skúsenosti je dôležitý, aby sme správne pochopili miesto človeka v stvorenom svete. Veda a teológia sa vzájomne dopĺňajú a nevylučujú. Preto povzbudzujeme dialóg medzi vedcami a teológmi a spoločne hľadáme možnosti, ako zachovať život na zemi a z Božej milosti zvýšiť kvalitu nášho spoločného života.

F) NEZÁVADNOSŤ POTRAVÍN

Podporujeme také opatrenia, ktoré chránia zásobovanie potravinami a zaisťujú právo verejnosti na informácie o zložení konzumovaných potravín. Žiadame prísne inšpekcie a kontroly týkajúce sa biologickej nezávadnosti všetkých potravín, určených na spotrebu ľuďmi. Žiadame nezávislé testovanie chemických látok v potravinách a stiahnutie tých potravín z trhu, ktoré obsahujú nebezpečné percento pesticídov, herbicídov alebo fungicídov, zvyšky zvieracích antibiotík, steroidov alebo hormónov, alebo sú vzduchom, zeminou alebo vodou kontaminované splodínami spaľovní alebo iných priemyselných podnikov. Žiadame jasné označenie všetkých spracovaných alebo zmenených potravín a jasné bezpečnostné testy, kým sa dostanú na trh. Stavíme sa proti zníženiu štandardov na organické potraviny. Žiadame také opatrenia, ktorá podnikatia a podporia postupný prechod k zdravému a organickému poľnohospodárstvu.

2 ĽUDSKÉ SPOLOČENSTVO

Spoločnosť zaisťuje predpoklady pre taký rozvoj človeka, ktorý mu umožní dospieť k plnému ľudstvu. Sme presvedčení, že máme zavádzať, podporovať a rozvíjať nové formy spoločenstva, ktoré vedú k plnému rozvoju osobnosti. Pre nás je dôležitý biblický názor, že všetci ľudia sú vzácní preto, že ich stvoril Boh a že ich v Ježišovi Kristovi miluje, nie preto, že vykonajú niečo záslužné. Preto podporujeme takú spoločenskú klímu, ktorá zachováva a buduje ľudskú spoločnosť ku prospechu a rastu všetkých. Povzbudzujeme všetkých jednotlivcov, aby boli citliví voči ostatným v tom, že budú používať primeranú reč, ktorá zahŕňa všetkých. Hanlivá reč (vzhľadom k rase, národnosti, etnickému pôvodu, pohlaviu, sexualite a fyzickým odlišnostiam) nesvedčí o vzájomnej úcte a je v rozpore s evanjeliom Ježiša Krista.

A) RODINA

Rodina je základným spoločenstvom, v ktorom sú ľudia motivovaní a vedení k vzájomnej láske, zodpovednosti, úcte a vernosti. Zdôrazňujeme, že otcovia a matky sú pre všetky deti dôležití. Chápeme rodinu skôr ako širší celok než ako dvojgeneračnú jednotku rodičov a detí (základná rodina) a počítame k nej aj rozšírenú rodinu, to znamená rodiny s adoptovanými deťmi, samoživiteľov, rodiny s nevlastnými deťmi a bezdetných manželov. Zdôrazňujeme spoločnú zodpovednosť muža a ženy pri výchove a podporujeme sociálne, hospodárske a náboženské snahy o zachovanie a posilňovanie rodinných zväzkov, aby každý člen rodiny mohol dozrieť do plnej osobnosti.

B) INÉ KREŠŤANSKÉ SPOLOČENSTVÁ

Okrem toho si vážime snahy o vytváranie nových foriem kresťanského spoločenstva ako sú spoločné hospodárstva (*Koinonia farms*), určité kláštorné a iné rády a ďalšie formy kresťanského spoložitia. Nabádame cirkev, aby preukazovala pochopenie pre potreby a zámery takých kresťanských skupín a hľadala možnosti, ako slúžiť im a skrze nich iným.

C) MANŽELSTVO

Manželstvo pokladáme za posvätný zväzok, ktorý spočíva v tom, že muž a žena spolu žijú v láske a oddanosti, vo vzájomnom podopieraní a vernosti. Veríme, že na takom manželstve spočíva Božie požehnanie, i keď zostane bezdetné. Odmietame také spoločenské normy, ktoré kladú v manželstve iné merítka na ženy a na mužov. Podporujeme tie zákony, ktoré definujú manželstvo ako zväzok jedného muža a jednej ženy.

D) ROZVOD

Božím zámerom je celoživotné, verné manželstvo. Cirkev musí vykonávať poradenstvo pred uzatvorením a po uzatvorení manželstva, aby pomohla vytvoriť a zachovať zdravé manželstvá. Ak sa manželia odcudzujú jeden druhému natoľko, že aj po vážnom skúmaní a zväžení všetky pokusy o zmierenie stroskotajú, je rozvod poľutovaniuhodnou alternatívou. Zarmucujú nás zhubné emocionálne, duchovné a ekonomické následky rozvodu pre všetkých zúčastnených a sme znepokojení vysokým percentom rozvodov.

E) SLOBODNÍ MUŽI A SLOBODNÉ ŽENY

Zdôrazňujeme integritu ľudí žijúcich slobodne a odmietame všetky spoločenské praktiky a všetky postoje, ktoré týchto slobodných ľudí diskriminujú alebo proti nim vytvárajú predsudky.

F) ŽENY A MUŽI

Spolu s Božím Slovom dosvedčujeme, že pred Bohom majú muž a žena rovnakú cenu. Odmietame mylný názor, že by bolo jedno pohlavie nadradené druhému, že jedno pohlavie musí proti druhému bojovať a že príslušníci jedného pohlavia môžu dosiahnuť lásku, moc a uznanie iba na úkor druhého pohlavia. Najmä odmietame predstavu, že Boh stvoril ľudí ako neúplné bytosti, ktoré sa stanú úplnými iba v spojení s druhým. Nabádame mužov aj ženy, aby sa spolu delili o moc a vedenie. Majú sa učiť slobodne dávať a prijímať, stať sa osobitnými bytosťami a rešpektovať individualitu druhých. Pre každého človeka hľadáme možnosti, aby miloval a bol milovaný, hľadal a nachádzal spravodlivosť a mohol sa samostatne eticky rozhodovať. Chápeme rozdielnosť pohlaví ako Boží dar, ktorý má obohacovať rozmanitosť ľudských skúseností a perspektív. Odmietame také postoje a tradície, ktoré tento dobrý dar zneužívajú na to, aby príslušníkov jedného pohlavia urobili vo vzťahu k druhému pohlaviu zraniteľnejšími.

G) ĽUDSKÁ SEXUALITA

Prijímame sexualitu ako dobrý Boží dar pre všetkých ľudí. Sme presvedčení, že k plnému ľudstvu patrí, aby ľudia, cirkev a spoločnosť tento dar prijali a uznali. Nabádame všetkých ľudí, aby s týmto darom zaobchádzali disciplinovane a zodpovedne, k dobru svojmu, k dobru druhých aj celej spoločnosti. Uznávame tiež, že naše pochopenie tohoto zložitého daru je obmedzené a povzbudzujeme lekárske, teologické a sociálne vedecké odbory, aby spojili svoje úsilie na dokonalejšie pochopenie ľudskej sexualita. Žiadame cirkev, aby dala podnety na spoluprácu týchto vedeckých odborov pri riešení tejto tak zložitej otázky. V súvislosti so svojím chápaním tohoto Božieho daru si uvedomujeme, že nás Boh volá, aby sme hľadali zodpovedné, záväzné a láskyplné formy prejavov sexualita.

Hoci sú všetci ľudia sexuálnymi bytosťami, či sú alebo nie sú ženatí alebo vydaté, môžeme súhlasiť so sexuálnymi vzťahmi iba v rámci manželského zväzku. Sexualitu možno zneužívať v manželstve aj mimo manželstva. Odmietame všetky prejavy sexualita, ktoré poškodzujú alebo ničia ľudskú dôstojnosť, ktorú nám Boh dal do vienka a súhlasíme len s takými prejavmi sexualita, ktoré sú v súlade s ľudskou dôstojnosťou. Sme presvedčení, že sexuálne vzťahy, v ktorých jeden partner využíva alebo zneužíva druhého alebo kedy sa partneri striedajú, sú nezlučiteľné s kresťanským spôsobom života a škodia jednotlivcom, rodinám a spoločnosti.

Odsudzujeme všetky formy komercializácie a vykorisťovania sexualita, ktoré zraňujú a ponížujú ľudskú osobnosť. Požadujeme prísne celosvetové zákony zakazujúce sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie detí dospelými a podporujeme úsilie o zákonný a finančný postih páchatateľov. Žiadame vytvorenie primeraných ochranných, poradenských a pastoračných inštitúcií pre deti, ktoré boli zneužitú. Trváme na tom, aby všetci ľudia, bez ohľadu na vek, pohlavie, stav alebo sexuálnu orientáciu, mali zaistenú ľudskú a občiansku práva.

Pokladáme za nutnú obsiahlu a kladnú sexuálnu výchovu detí a mladistvých, primeranú ich veku a sexuálne poradenstvo dospelých. Cirkev má jedinečnú možnosť poskytnúť kvalitatívne dobré poradenstvo a dobrú výchovu v tejto oblasti.

Homosexuálne orientovaní ľudia nemajú menšiu cenu než heterosexuálne orientovaní. Všetci ľudia potrebujú starostlivosť a vedenie cirkvi pri zápase o naplnenie svojho bytia a duchovnú a emocionálnu starostlivosť spoločenstva, ktorá vedie k zmiereniu s Bohom, s druhými ľuďmi a so sebou samým. Evanjelická cirkev metodistická neospravedľuje praktikovanie homosexuality a pokladá túto prax za nezlučiteľnú s kresťanskou zvesťou. Zdôrazňujeme, že Božia milosť je pre všetkých a chceme sa snažiť žiť spolu v kresťanskom spoločenstve. Žiadame rodiny a zbory, aby neodmietali a nezatracovali lesbických a homosexuálnych členov a priateľov. Zaväzujeme sa ku službe všetkým ľuďom a so všetkými ľuďmi.

H) NÁSILIE A ZNEUŽÍVANIE V RODINE

Každá forma násilia a zneužívania v rodine, či už slovné, psychické, fyzické alebo sexuálne, poškodzuje ľudské vzťahy. Povzbudzujeme cirkev, aby pre obeť tohto násilia vytvárala ochranné prostredie, poradenstvo a pomoc. I keď odsudzujeme počínanie toho, kto sa dopúšťa zneužívania, pripomíname tiež, že aj páchateľ potrebuje Božiu spasiteľnú lásku.

I) SEXUÁLNE OBŤAŽOVANIE

Sme presvedčení, že ľudská sexualita je dobrým Božím darom. Sexuálne obťažovanie je zneužitím tohto dobrého daru. Ako sexuálne obťažovanie označujeme nežiadúce sexuálne narážky, priblíženie alebo vyzývanie, a to slovami alebo spôsobmi správania, ktoré druhý človek chápe ako ponižujúce, zastrahujúce alebo donucujúce. Sexuálne obťažovanie zneužíva dané mocenské postavenie a nemusí súvisieť iba so sexualitou. Okrem iného zahŕňa vytváranie nepriaznivého pracovného prostredia, ktoré umožňuje obťažovanie a vyplýva z diskriminácie na základe pohlavia. Kdekoľvek sa v spoločnosti vyskytne sexuálne obťažovanie, vytvára na rozdiel od výchovného prostredia nečisté, nátlakové a potupné podmienky. Sexuálne obťažovanie podkopáva sociálny zámer rovnakých možností pre mužov a ženy a vzájomnú úctu medzi nimi. Nežiadúce sexuálne približovanie je zlé a diskriminujúce. Sexuálne obťažovanie je prekážkou pre mravné poslanie cirkvi.

J) UMELE PRERUŠENIE TEHOTENSTVA

Počiatok a koniec ľudského života sú Bohom dané medze ľudskej existencie. Kým ľudia do istej miery dokázali ovplyvniť okamih smrti, majú teraz tiež desivú možnosť rozhodovať, kedy a či vôbec sa narodí nový človek. Naša viera v posvätnosť nenarodeného ľudského života nám nedovoľuje schvaľovať umelé prerušenie tehotenstva. Sme však povinní brať ohľad na posvätnosť života a na blaho matky, pre ktorú by nechcené tehotenstvo mohlo znamenať ťažkú ujmu. V súlade s tradičným kresťanským učením si uvedomujeme možnosť tragického konfliktu života proti životu, ktorý by mohol umelé prerušenie tehotenstva ospravedlniť. V takom prípade sme za možnosť legálneho prerušenia tehotenstva prostredníctvom odborného lekárskeho zákroku. Nemôžeme však súhlasiť s umelým prerušením tehotenstva ako prostriedkom plánovanej rodiny. Úplne ho odmietame ako prostriedok na voľbu pohlavia. Odmietame pozdné prerušenie tehotenstva známe ako dilatácia a extrakcia a požadujeme ukončenie tejto praxe, okrem prípadov, kedy je život matky v nebezpečenstve a iné lekárske zásahy nie sú možné, alebo kedy sa vyskytujú vážne anomálie na plode, ktoré robia život nemožným. Vyzývame všetkých kresťanov, aby starostlivo a na modlitbách skúmali, za akých predpokladov možno umelé prerušenie tehotenstva ospravedlniť.

Zaväzujeme cirkev, aby poskytovala radu a pomoc tým, ktorí chcú prerušiť tehotenstvo, ktorí sa ocitnú v tehotenskej kríze, alebo ktorí svoje dieťa privedú na svet. Povzbudzujeme najmä cirkev, vládu a sociálne inštitúcie, aby podporili a uľahčili možnosť adopcie.

Zákony a nariadenia nemôžu byť dostatočným vodidlom pre kresťanské svedomie. O umelom prerušení tehotenstva by sa preto malo rozhodnúť iba po starostlivom zvážení a po modlitbách všetkých zúčastnených strán a po lekárskej, pastoračnej a inej odbornej konzultácii.

K) SLUŽBA TÝM, KTORÍ PREŽILI UMELE PRERUŠENIE TEHOTENSTVA

Nabádame kazateľov, aby sa informovali o príznakoch a spôsoboch správania, ktoré sa prejaví v súvislosti so stresom po umelom prerušení tehotenstva. Ďalej povzbudzujeme miestne zbory, aby všetkým, ktorí hľadajú pomoc, poskytli informácie o poradniach, ktoré ponúkajú pomoc pri prekonaní stresu po prerušení tehotenstva.

L) ADOPCIA

Deti sú darom od Boha a ako také ich máme vítať a prijímať. Uznávame, že určité okolnosti okolo narodenia môžu komplikovať výchovu dieťaťa. Matku dieťaťa, prípadne rodičov, ktorí dajú svoje dieťa na adopciu, uistujeme o svojej podpore. Uvedomujeme si zúfalstvo, silu a odvahu matky, prípadne rodičov, ktorí v nádeji, láske a na modlitbách zveria svoje dieťa iným ľuďom. Uznávame tiež obavy, silu a odvahu tých, ktorí sa v nádeji, láske a na modlitbách rozhodnú starať sa o dieťa. Podporujeme pranie adoptívnych rodičov vychovávať adoptované dieťa ako svoje vlastné. Keď si okolnosti vynútiť adopciu, podporujeme uplatnenie legálnych postupov. Ak je to vhodné a možné, povzbudzujeme k otvorenej adopcii, kedy dieťa bude mať všetky informácie a bude môcť poznať ľudí, ktorí sú mu blízky. Nabádame a povzbudzujeme k lepšej osvete a výchove v prospech adopcie širšieho okruhu detí náhradnými rodičmi, a to na medzinárodnej aj na národnej rovine. Telesných rodičov, adoptívnych rodičov aj deti doporučujeme do starostlivosti cirkvi, aby s nimi zdieľala ich starosti a radosti a dieťa vyrastalo v prostredí kresťanskej lásky.

M) SVEDOMITÁ STAROSLIVOSŤ O UMIERAJÚCICH

Vítame snahy lekárskej vedy o odstránenie utrpenia a nemoci a o predĺženie zmysluplného ľudského života, zároveň si však uvedomujeme, že každý ľudský život končí smrťou. Smrť v žiadnom prípade nie je znamením toho, že by nás Boh opustil, nech sú okolnosti smrti akékoľvek. Ako kresťania musíme byť neustále pripravení vzdať sa daru smrteľného života a prijať dar večného života v smrti a vzkriesení Ježiša Krista. Starostlivosť o zomierajúcich je súčasťou našej starostlivosti o Bohom daný dar života, keď už akákoľvek liečba nie je možná. Podporujeme používanie lekárskeho metód, ktoré na konci života môžu zaistiť zmiernenie bolesti, keď liečba, podporujúca život, už nepomáha a dosiahla svoje medze. Neexistuje žiadna mravná alebo náboženská povinnosť použiť tieto metódy, keď predstavujú nadmernú záťaž alebo len predlžujú proces zomierania. Zomierajúci ľudia a ich rodiny majú slobodu ukončiť liečbu, keď už pacienti nepomáha.

Uvedomujeme si ťarchu osobného a mravného rozhodovania, pred ktorými stoja zomierajúci, ich lekári, rodiny, priatelia a spoločenstvo viery. Žiadame, aby rozhodnutie, pred ktorým zomierajúci stojí, bolo učené po dôkladnom zvážení a na modlitbách všetkých zúčastnených a po lekárske, pastoračné a iných nutných konzultáciách. Ďalej žiadame, aby všetci prejednali svoje želania týkajúce sa starostlivosti na konci života so svojimi rodinami, lekármi a duchovnými poradcami, a aby dopredu dali pokyny k tejto starostlivosti v prípade, že už sami nebudú schopní urobiť také rozhodnutia. I keď človek prijme nevyhnutnosť smrti, musí cirkev a spoločnosť naďalej poskytovať zomierajúcejmu v jeho ťažkej situácii všetku starostlivosť, vrátane zmiernenia bolesti, asistencie, podpory a duchovnej starostlivosti, a tak ho pripraviť na smrť. Kedykoľvek je to možné, doporučujeme na konci života starostlivosť v hospicioch. Starostlivosť nekončí úmrtím, ale pokračuje v dobe zármutku, kedy sa staráme o trúchliacu rodinu.

N) SAMOVRAŽDA

Sme presvedčení, že samovražda nie je spôsob, ako ukončiť ľudský život. Často je samovražda výsledkom neliečenej depresie alebo neliečenej bolesti či utrpenia. Cirkev je povinná dbať na to, aby všetci ľudia mali prístup k potrebnej duchovnej a lekárskej starostlivosti a liečbe v situáciách, ktoré vedú k strate sebadôvery, samovražedným myšlienkam a/alebo prianiu na samovraždu za lekárskej asistencie. Povzbudzujeme cirkev, aby zaistila výchovné programy, kde by sa preberali biblické, teologické, sociálne a etické otázky, týkajúce sa smrti a zomierania, vrátane samovraždy. Teologické semináre Evanjelickej cirkvi metodistickej by sa tiež mali zamerať na otázky smrti a zomierania, vrátane samovraždy.

Kresťanský pohľad na samovraždu začína dôrazom na vieru, že nič, ani samovražda, nás nedokáže odlúčiť od Božej lásky (*R 8,38n*). Preto je nám ľúto, že sú odsudzovaní ľudia, ktorí sa dopustili samovraždy, a pokladáme za nespravodlivé, že ich rodiny a priatelia sú často vystavení potupe.

Povzbudzujeme kazateľov a zbory, aby sa zaoberali touto témou v kázniach a pri vyučovaní. Nabádame kazateľov a zbory, aby sa pastoračne venovali ohrozeným, tým, ktorí prežili a ich rodinám, a rodinám, ktoré stratili milovanú osobu samovraždou, a aby sa vždy snažili odstrániť potupné znamenie súvisiace so samovraždou. Cirkev odmieta asistovanú samovraždu a eutanáziu.

3 SOCIÁLNE SPOLOČENSTVO

Práva a privilégia, ktoré spoločnosť svojim ľuďom poskytuje alebo ktoré im upiera ukazujú, akú úctu v nej majú určité osoby alebo skupiny osôb. Zdôrazňujeme, že pred Bohom majú všetci ľudia rovnakú hodnotu. Preto sa usilujeme o takú spoločnosť, v ktorej je cena každého človeka uznávaná, zaistená a posilňovaná. Podporujeme základné právo každého človeka na primerané bývanie, vzdelanie, komunikáciu, prácu, zdravotnú starostlivosť, právnu ochranu a fyzickú bezpečnosť. Odsudzujeme prejavy nenávisťi alebo

násilia proti skupinám alebo jednotlivcom kvôli rase, etnickej príslušnosti, pohlaviu, sexuálnej orientácii, náboženskej príslušnosti alebo ekonomickému postaveniu.

A) PRÁVA RÁS A ETNICKÝCH SKUPÍN

Rasizmus je kombináciou nadvlády jednej rasy nad druhou a hodnotového systému, ktorý vychádza z predpokladu prirodzenej nadradenosti dominujúcej rasy. Rasizmus sa môže vyskytovať na osobnej a na inštitučnej rovine. Osobný rasizmus sa prejavuje v individuálnych postojoch a/alebo v spôsoboch správania, ktoré akceptujú rasistický hodnotový systém a presadzujú jeho predsudky. Inštitučný rasizmus je typom spoločnosti, ktorá mlčky alebo výslovne podporuje rasistický hodnotový systém. Rasizmus kazí a blokuje náš rast v Kristovi, pretože je v priamom rozpore s evanjeliom. Ľuďom s bielou farbou pleti sú nespravodlivo prisudzované privilégiá a výhody, ktoré sú upierané ľuďom s farebnou pleťou. Rasizmus je semeniskom diskriminácie. Rasovú diskrimináciu definujeme ako nerovné zaobchádzanie a bránenie v prístupe k prostriedkom a možnostiam v cirkvi a v spoločnosti na základe rasy alebo národnosti. Preto pokladáme rasizmus za hriech a zdôrazňujeme večnú a časnú hodnotu všetkých ľudí. Radujeme sa z bohatstva, ktoré etnické skupiny vnášajú svojou minulosťou a svojou kultúrou do nášho života. Povzbudzujeme všetky rasové a etnické menšiny a utlačaných ľudí, aby mali väčšie sebavedomie, a aby sa ako členovia spoločnosti domáhali spravodlivých a rovných práv. Pokladáme za povinnosť spoločnosti a jednotlivých skupín v spoločnosti, aby zaviedli kompenzačné programy, ktoré pomôžu prekonať vžitý systematické sociálne znevýhodňovanie rasových a etnických menšín. Ďalej podporujeme právo príslušníkov týchto menšín na rovnaké možnosti v zamestnaní a postupe v zamestnaní, na vzdelanie a školenie najvyššej kvality, na rovnaké práva pri voľbách, na prístup do verejných zariadení a pri kúpe alebo prenajímaní bytových priestorov, na úvery, finančné pôžičky, štartovací kapitál pri podnikaní a poisťky a na prístup k vedúcim a mocenským pozíciám vo všetkých oblastiach našej spoločnosti. Podporujeme pozitívne jednanie ako metódu na riešenie nerovností a diskriminačných praktík v cirkvi a v spoločnosti.

B) PRÁVA NÁBOŽENSKÝCH MENŠÍN

V priebehu dejín civilizácie často dochádzalo k prenasledovaniu z náboženských dôvodov. Žiadame také opatrenia a pravidlá, ktoré by všetkým náboženským skupinám zaistili právo praktikovať svoju vieru bez zákonného, politického alebo hospodárskeho obmedzovania. Odsudzujeme všetky otvorené a skryté formy náboženskej intolerancie, predovšetkým ich šírenie prostredníctvom médií. Všetky náboženstvá a ich stúpenci majú právo na ochranu pred právnou, ekonomickou a sociálnou diskrimináciou.

C) PRÁVA DETÍ

Deti boli kedysi pokladané za vlastníctvo svojich rodičov. Dnes sa na nich pozerá ako na svojprávne bytosti s vlastnými právami, za ktoré však nesú dospelí a celá spoločnosť zvláštnu zodpovednosť. Preto podporujeme rozvoj školských systémov a nových metód výchovy, ktoré by viedli deti k plnému rozvoju ich osobnosti. Všetky deti majú právo na dobrú výchovu podľa najlepších pedagogických metód a poznatkov, vrátane sexuálnej výchovy, primeranej ich veku. Kresťanskí rodičia, vychovávatelia a cirkev sú zodpovední za to, že sa deťom poskytne taká sexuálna výchova, ktorá zodpovedá kresťanskej etike, a ktorá napr. zdôrazní vernosť v manželstve a zdržanlivosť neženatých a nevydatých ľudí. Navyše majú deti, rovnako ako dospelí, právo na výživu, prístrešok, ošatenie, zdravotnú starostlivosť a duševnú pohodu. Toto právo im patrí bez ohľadu na to, čo robia alebo nerobia ich rodičia či poručníci. Deti treba chrániť najmä pred ekonomickým, fyzickým, citovým a sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním.

D) PRÁVA MLADISTVÝCH

Naša spoločnosť je poznamenaná veľkým počtom mladých ľudí, pre ktorých je často ťažké nájsť svoje miesto v spoločnosti. Preto zdôrazňujeme prijatie takých opatrení, ktoré by podporovali zaradenie mladých ľudí do procesov rozhodovania a odstraňovali ich diskrimináciu a vykorisťovanie. Mladí ľudia majú mať zákonné a sociálne dostupné možnosti tvorivého a primeraného zamestnania.

E) PRÁVA STARŠÍCH ĽUDÍ

V spoločnosti, v ktorej sa vysoko cení mladosť, sú starší ľudia často vylučovaní z hlavných prúdov spoločenského života. Podporujeme také sociálne opatrenia, ktoré integrujú starších ľudí do života celej spoločnosti. Patrí k nim dostatočný príjem, lepšie a nediskriminujúce možnosti v zamestnaní, prístup ku vzdelávaniu a službám, primerané zdravotné zaopatrenie a možnosť bývania v existujúcich komunitách. Žiadame také sociálne opatrenia a také programy, ktoré by zaistovali starším ľuďom, najmä ženám a príslušníkom etnických skupín, úctu a dôstojnosť, ktorá im ako starnúcim členom ľudského spoločenstva

patri. Ďalej žiadame, aby zamestnávateľa venovali väčšiu pozornosť primeraným penzijným systémom, vrátane zaopatrenia vdov a vdovcov.

F) PRÁVA ŽIEN

Zdôrazňujeme rovnosť žien a mužov vo všetkých oblastiach života. Preto treba podniknúť všetko, aby v práci, v rodine a vo všetkých oblastiach dobrovoľnej a platenej spolupráce v cirkvi aj v spoločnosti bolo odstránené stereotypné rozdeľovanie úloh podľa pohlaví. Zastávame právo žien na rovnoprávnosť v zamestnaní, pri preberaní zodpovednosti, postupe a odmeňovaní. Podčiarkujeme význam žien vo vedúcich pozíciách na všetkých úrovniach cirkevného života a spoločnosti a naliehame na príslušné grémiá, aby im patričnými nariadeniami o zamestnaní a nábore zaistila spoluúčasť. Podporujeme akcie proti diskriminácii menšín ako jednu z metód, ako poukazovať na nerovnosti a diskriminačné praktiky v našej cirkvi a v spoločnosti. Ak sú obaja manželia zamestnaní v cirkvi alebo v spoločnosti, žiadame zamestnávateľov, aby pri prípadnom preložení hľadali také riešenie, ktoré by bolo prijateľné pre obidve strany. Zdôrazňujeme, že ženy majú právo na ochranu pred násilím a zneužívaním a nabádame vlády, aby prijali zákony, ktoré by chránili ženy vo všetkých oblastiach spoločnosti pred všetkými formami násilia a diskriminácie.

H) PRÁVA POSTIHNUTÝCH ĽUDÍ

Uznávame a zdôrazňujeme ľudskú hodnotu a osobitosť každého človeka s duševným, telesným, vývojovým, nervovým a psychickým postihnutím ako plnohodnotných členov Božej rodiny. Majú mať právoplatne miesto v cirkvi a v spoločnosti. Zdôrazňujeme zodpovednosť cirkvi a spoločnosti slúžiť deťom, mladistvým a dospelým s duševným, telesným, vývinovým a/alebo psychickým a nervovým postihnutím, ktorí majú zvláštne potreby v oblasti mobility, komunikácie, intelektuálneho chápania alebo osobných vzťahov. Tieto potreby komplikujú ich účasť alebo účasť ich rodín na živote cirkvi a spoločnosti. Nabádame cirkev a spoločnosť, aby rozpoznávali a využívali schopnosti postihnutých ľudí tak, aby sa mohli naplno zapojiť do spoločenstva viery. Nabádame cirkev a spoločnosť, aby boli vnímavejšie a podporovali rehabilitačné programy, starostlivosť, zamestnávanie, vzdelávanie, primerané bývanie a mobilitu postihnutých. Nabádame cirkev a spoločnosť, aby chránili občianske práva ľudí s rôznym postihnutím.

I) ROVNAKÉ PRÁVA BEZ OHLADU NA SEXUÁLNU ORIENTÁCIU

Všetkým ľuďom patria určité základné ľudské práva a občianske slobody. Sme povinní presadzovať tieto práva a tieto slobody aj pre ľudí s homosexuálnou orientáciou. Pokladáme za otázku spravodlivosti chrániť ich oprávnené nároky tam, kde majú spoločné hmotné príjmy, penzie, poručnícke vzťahy, vzájomné plné moci a iné právne nároky, príznačné pre zmluvné vzťahy, ktoré sa týkajú spoločných príspevkov, zodpovednosti, záväzkov a rovnosti pred zákonom. Navyše podporujeme snahy, ktoré zamedzujú násilie a iné formy nátlaku proti homosexuálom a lesbičkám. Chceme tiež vystupovať proti diskriminácii bývalých homosexuálov.

J) NÁRAST SVETOVEJ POPULÁCIE

Keďže rastúca svetová populácia stále viac spotrebúva svetové zásoby potravín, prírodných zdrojov a vody, a tak zostruje medzinárodné napätie, je naliehavo potrebné, aby bohatí znížili spotrebúvanie zdrojov, a aby sa zbrzdil súčasný nárast svetovej populácie. Ľudia musia zvážiť, aký vplyv má ich rozhodnutie ohľadne počtu detí na svetovú populáciu a mali by mať prístup k informáciám a vhodným prostriedkom, vrátane dobrovoľnej sterilizácie, ktoré by obmedzili ich plodnosť. Zdôrazňujeme, že by programy, stabilizujúce počet obyvateľstva, mali byť dané do súvislosti s celkovým hospodárskym a sociálnym rozvojom, vrátane spravodlivej spotreby a kontroly zdrojov, zlepšeného postavenia žien vo všetkých kultúrach, určitej miery hospodárskej bezpečnosti, zdravotnej starostlivosti a vzdelania pre všetkých. Odmietame všetky snahy smerujúce k vynútenému prerušeniu tehotenstva alebo k nútenej sterilizácii.

K) ALKOHOL A INÉ DROGY

Zdôrazňujeme svoju dlhoročnú podporu abstinencie od alkoholu ako dôveryhodné svedectvo o Božej oslobodzujúcej a vykupujúcej láske k ľuďom. Podporujeme abstinenciu od používania všetkých ilegálnych drog. Konzumácia ilegálnych drog a ilegálny a problematický konzum alkoholu je jednou z hlavných príčin kriminality, nemoci, smrti a rozpadu rodín. Preto podporujeme výchovné opatrenia a iné preventívne programy, ktoré povzbudzujú k abstinencii od užívania ilegálnych drog. Ľudia, ktorí konzumujú alkoholické nápoje, nech to robia s rozvahou a s uváženou a vedomou zdržanlivosťou a nech sa dajú viesť Písmom Svätým.

Milióny žijúcich ľudí sú svedkami blahodárnych následkov terapeutického používania drog (americké slovo *drugs* označuje ako drogy aj lieky) a milióny iných sú svedkami zhubných následkov zneužívania drog.

Povzbudzujeme k múdrym opatreniam týkajúcim sa získavania potenciálne pre zdravie blahodárnych alebo potenciálne škodlivých drog na predpis a vo voľnom predaji. Žiadame, aby doktori aj pacienti mali k dispozícii úplné informácie o ich používaní a zneužívaní. Podporujeme prísnu aplikáciu zákonov regulujúcich predaj a distribúciu alkoholu a kontrolovaných látok. Podporujeme opatrenia, ktoré chránia spoločnosť pred konzumentmi drog akéhokoľvek druhu, vrátane alkoholu, a ktoré ukazujú, že tu existuje jasné a aktuálne nebezpečenstvo pre spoločnosť. Ľudia závislí na drogách a ich rodinní príslušníci, vrátane tých, ktorí sú pokladaní alebo diagnostikovaní ako závislí na alkohole, majú ako ľudské bytosti nesmiernu cenu a potrebujú liečenie, rehabilitáciu a obnovu života. Zlé užitie alebo zneužitie si môžu tiež vyžadovať zákroky, aby sa zabránilo sklznutiu do závislosti. Kvôli častým súvislostiam medzi zneužívaním alkoholu a duševnými chorobami žiadame zákonodarcov a poskytovateľov lekárskej starostlivosti, aby umožnili vhodnú liečbu duševne chorých ľudí a ľudí závislých na alkohole. Zaväzujeme sa, že pomôžeme tým, ktorí trpia zneužívaním alebo závislosťou a ich rodinám, aby našli vyslobodenie v Ježišovi Kristovi a dobré možnosti liečby, doprovodnej starostlivosti a opätovného začlenenia sa do spoločnosti.

L) TABAK

Pripomíname svoju dávnu tradíciu vysokých nárokov na osobnú kázeň a sociálnu zodpovednosť. Vzhľadom na jednoznačné dôkazy o zhubných následkoch fajčenia a šnupania tabaku na zdravie ľudí všetkých vekových skupín odporúčame úplnú zdržanlivosť od používania tabaku. Usilujeme sa o to, aby naše výchovné a komunikačné možnosti boli využité na podporu tejto zdržanlivosti. Okrem toho uznávame, že pasívne fajčenie má škodlivý vplyv a prihovárame sa za zákaz fajčenia na verejných priestoroch a na pracoviskách.

M) LEKÁRSKE POKUSY

Na základe objavov lekárskej vedy sa podstatne zlepšilo telesné a duševné zdravie ľudí. Je však naliehavo potrebné, aby vlády a lekári stanovili jasné normy pre lekárske výskumy, a aby boli stanovené prísne kritériá na skúšky nových liečebných metód a liekov na ľuďoch. V zásade platí, že pracovníci vo výskume môžu používať ľudí na testovanie iba vtedy, keď od nich dostanú jednoznačný, vedomý a nevynútený súhlas.

N) GÉNOVÁ TECHNOLOGIA

Zodpovednosť ľudstva za Božie stvorenie si od nás vyžaduje, aby sme s možnosťami a technológiou génového bádania zaobchádzali starostlivo. Víťame použitie takej gébovej technológie, ktorá zodpovedá základným potrebám zdravia, ochrany životného prostredia a primeraného zaistovania potravy. Sme proti klonovaniu ľudí a gébovej manipulácii s pohlavím nenarodeného dieťaťa.

Vzhľadom na vplyvy gébovej technológie na všetok život požadujeme zavedenie účinných kritérií a verejných kontrol ako ochranu pred akoukoľvek možnosťou zneužívania týchto technológií, vrátane politického a vojenského zneužitia. Vieme, že aj opatrné použitie gébových technológií s dobrým úmyslom môže mať niekedy nečakané škodlivé následky.

Génová terapia, ktorá spôsobuje u ľudí neprenosné zmeny (somatická terapia), by sa mala obmedziť na zmiernenie bolestí pri chorobe. Odmietame eugenické gébove terapie a postupy, ktoré vedú k produkcii embryí ako „odpadu“. Genetické dáta osôb a ich rodín majú byť utajované ako prísne dôverné, iba ak by sa dotýkala osoba a jej rodina výslovne a dobrovoľne zriekli zachovávanie mlčanlivosti alebo príslušný súd nariadil zhromažďovanie a vyhodnotenie genetických identifikačných údajov. Pretože sú dlhodobé účinky neisté, odmietame genetické terapie, ktoré môžu vyvolávať dedičné zmeny (terapia zárodka).

O) ŽIVOT NA DEDINE

Zdôrazňujeme právo osôb a rodín prospešne žiť ako poľnohospodári, poľnohospodárski robotníci, obchodníci, zamestnanci atď. mimo mesta a obytné centrá. Máme za to, že naša kultúra je ochudobňovaná a ľudia sú okrádani o zmysluplný spôsob života, keď sa život v malých mestách a na dedine stáva ťažkým alebo nemožným. Uznávame, že zlepšenie tohto spôsobu života si niekedy vyžaduje, aby bola uvoľnená pôda na nepoľnohospodárske účely. Odmietame však neuváženu premenu poľnohospodárskej pôdy na pôdu na nepoľnohospodárske účely, ak je k dispozícii nepoľnohospodárska pôda. Ďalej podporujeme snahy zachovať prostredníctvom premyslených plánov vhodnú pôdu pre poľnohospodárstvo a parky. Podporujeme štátne a súkromné snahy o uprednostnenie miestnych poľnohospodárov pred poľnohospodárskou veľkovýrobou a snahy o podporu výstavby priemyslu v mimo mestských oblastiach.

Nárast mobility a techniky priniesol vidieckym komunitám, ktoré mali predtým homogénne obyvateľstvo, zmes ľudí rôznych náboženstiev a myšlienkových prúdov. Hoci je to často vnímané ako ohrozenie alebo ako strata spoločenského života, vidíme v tom možnosť pozvať všetkých ľudí do spoločenstva, ako to zdôrazňuje Biblia. Preto povzbudzujeme vidiecke komunity a ich obyvateľov, aby si uchovali svoj vzťah k pôde a snažili

sa budovať vzťah spolupatričnosti, starostlivosti, zmierenia a vzájomnej pomoci. Mali by sa podieľať na spoločnom vedení a využívať rôzne obdarovania, podporovať vzájomnú dôveru, prijímať jednotlivcov ako jedinečné bytosti a tak praktikovať Boží šalom.

P) INTENZÍVNE POĽNOHOSPODÁRSTVO

Predpokladom na zaistenie potrebnej výživy pre svetovú populáciu je také poľnohospodárstvo, ktoré uplatňuje intenzívne metódy, rešpektuje ekosystémy a poskytuje existenčnú základňu ľuďom, ktorí pôdu obrábajú.

Podporujeme také intenzívne poľnohospodárstvo, ktoré zachováva a podporuje prirodzenú úrodnosť poľnohospodárskej pôdy, uchováva rôznorodosť flóry a fauny a prispôsobuje sa regionálnym podmienkam a štruktúram – systém, kde sa zachádza s poľnohospodárskymi zvieratami humánne a kde sa ich životné podmienky čo najviac približujú prirodzenému prostrediu. Usilujeme sa o efektívny poľnohospodársky systém, v ktorom produkcia rastlín, zvierat a hydiny zachováva prirodzené ekologické cykly, v ktorom sa šetrí energiou, a ktorý obmedzuje chemické látky na minimum.

Intenzívne poľnohospodárstvo si vyžaduje celosvetové vyhodnotenie vplyvov poľnohospodárstva na produkciu potravín a surovín, na zachovanie živočíšnych a rastlinných druhov a na zachovanie a rozvoj obrábanej krajiny.

Svetový trh s poľnohospodárskymi produktmi musí byť založený na poctivom obchode a na poctivých cenách, vychádzajúcich z nákladov na intenzívne poľnohospodárske metódy a musí zohľadniť skutočné výdaje na ekologické škody. Je potrebný taký technický a biologický vývoj, ktorý podporí intenzívnosť a vezme do úvahy ekologický dopad.

Q) ŽIVOT V MESTÁCH A NA PREDMESTIACH

Život v mestách a na predmestiach sa stále viac stáva prevládajúcim životným štýlom ľudí. Mnohým ľuďom poskytuje ekonomické, vzdelávacie, spoločenské a kultúrne možnosti. Iným prináša odcudzenie, chudobu a odosobnenie. Ako cirkev máme príležitosť a zodpovednosť spoluutvárať budúcu podobu života v mestách a na predmestiach. Je potrebné vytvoriť rozsiahle programy obnovy a sociálneho plánovania, ktoré by do životného štýlu v mestách a na predmestiach vniesli väčšiu mieru ľudskosti. Kresťania musia posudzovať všetky opatrenia – vrátane tých, ktoré sa týkajú hospodárskeho a komunálneho rozvoja, plánovania nových sídlisk a obnovy miest – podľa toho, do akej miery chránia a podporujú ľudské hodnoty, umožňujú občanom osobnú a politickú spoluúčasť a umožňujú spolužitie ľudí všetkých rás, vekových skupín a príjmov. Víťame snahy všetkých urbanistov, ktorí stavajú tieto hľadiská do popredia svojho plánovania. Musíme pomôcť utvárať rozvoj miest a predmestí tak, aby to zodpovedalo ľudskej potrebe stotožniť sa s menšími sociálnymi komunitami a nájsť v nich zmysluplný život. Súčasne treba povzbudzovať tieto menšie komunity, aby preberali zodpovednosť za celú mestskú a predmestskú obec, namiesto toho, aby sa od nej oddeľovali.

R) NÁSILIE V MÉDIÁCH A KREŠŤANSKÉ HODNOTY

Bezpríkladný vplyv, ktorý v našej spoločnosti majú médiá (najmä televízia a film) na kresťanský a ľudský rebríček hodnôt, je zo dňa na deň zjavnejší. Odsudzujeme relácie v médiách, ktoré človeka zbavujú dôstojnosti a v zábavných a spravodajských reláciách sa naháňajú za senzáciami. Také praktiky ponížujú človeka a sú v rozpore s Kristovým učením a so zvesťou Biblie.

Metodistov, ako aj členov iných spoločenstiev viery, treba upozorňovať na to, že masmédiá často podkopávajú kresťanské pravdy tým, že propagujú neviazaný životný štýl a dopodrobna líčia násilnosti. Namiesto toho, aby zábavný priemysel svoje publikum povzbudzoval, motivoval a inšpiroval k prijatiu životného štýlu, ktorý je založený na posvätnosti života, podporuje pravý opak: cynicky kreslí obraz násillia, zneužívania, chamtivosti, bezbožnosti a stáleho očierňovania rodiny. Treba volať médiá na zodpovednosť za ich podiel na znehodnotení hodnôt, ktorý je zjavný v dnešnej spoločnosti. Mnohí pracovníci v médiách sa tejto problematike vyhýbajú a tvrdia, že spoločnosť skôr popisujú, než aby ju ovplyvňovali. V záujme ľudí musia kresťania spolupracovať na tom, aby sa tento úpadok mravných a etických hodnôt zastavil, a to tak, že budú

- 1) povzbudzovať miestne zbory, aby podporovali a podnecovali zodpovednosť rodičov dozeráť na návyky svojich detí pri sledovaní televízie, filmov, rozhlasu a internetu;
- 2) povzbudzovať miestne zbory, rodičov a jednotlivcov, aby vyjadrovali svoj nesúhlas s neviazaným líčením násillia a so sexuálne neslušnými reláciami tak, že budú písať staniciam, ktoré ich vysielajú, a spoločnostiam, ktoré ich finančne podporujú;
- 3) povzbudzovať jednotlivcov, aby vyjadrovali svoj odpor k firmám, ktoré tieto relácie sponzorujú tak, že budú vyberať a kupovať výrobky iných firiem.

S) INFORMAČNÁ A KOMUNIKAČNÁ TECHNIKA

Účinná osobná komunikácia je kľúčom k tomu, aby sme sa stali zodpovednými a platnými členmi spoločnosti a informačná a komunikačná technika má moc utvárať spoločnosť a uschopňovať jednotlivcov plnšie sa na tomto procese zúčastniť. Preto sme presvedčení, že prístup k týmto technikám predstavuje základné právo.

Informačná a komunikačná technika nám poskytuje informácie, zábavu a hlas v spoločnosti. Možno ju použiť na zlepšenie našej kvality života a poskytuje nám prostriedky, aby sme mali kontakty medzi sebou, s vládou a s ľuďmi a kultúrami na celom svete. Väčšina informácií o dianí vo svete sa k nám dostáva cez rozhlas, televíziu, tlač a internet. Ak sa sústreďí kontrola médií na široké komerčné záujmy, obmedzuje to našu možnosť výberu a často poskytuje pokrivený obraz ľudských hodnôt. Preto podporujeme dozor nad mediálnou komunikačnou technikou, aby bola zaistená rozmanitosť nezávislých informačných zdrojov na prospech verejnosti.

Osobná komunikačná technika ako je internet umožňuje ľuďom, aby spolu komunikovali a sprístupňuje nesmierne zdroje informácií, ktoré majú komerčnú, kultúrnu, politickú a osobnú hodnotu. Internet možno využiť, aby sýtil rozum a myseľ detí a dospelých, je však tiež v nebezpečenstve, že bude pohltý komerčnými záujmami a zneužitý niektorými ľuďmi na šírenie zakázaného a ilegálneho materiálu. Preto treba spravovať internet zodpovedne, aby tak bol maximalizovaný jeho úžitok a minimalizované jeho riziko, najmä pre deti. Zabrániť v dnešnom svete prístup k základným informačným a komunikačným technikám ako je internet kvôli cene alebo dostupnosti, obmedzuje ľuďom účasť na vláde a na spoločenskom dianí. Podporujeme univerzálny prístup k telefónnym a internetovým službám za prijateľnú cenu.

T) ĽUDIA S HIV A AIDS

Ľudia s diagnózou HIV pozitívny (Human Immunodeficiency Virus) alebo s AIDS (Acquired Immuno Deficiency Syndrome) sa často stretávajú s odmietnutím vo vlastných rodinách a u priateľov a rôznych skupín ľudí, medzi ktorými sa pohybujú a pracujú. Navyše sa často stretávajú s nedostatočnou zdravotnou starostlivosťou, najmä ku koncu svojho života. So všetkými ľuďmi, ktorí majú HIV a AIDS, treba zaobchádzať dôstojne a ohľaduplne.

Zdôrazňujeme zodpovednosť cirkvi slúžiť týmto ľuďom a ich rodinám a spolupracovať s nimi, bez ohľadu na to, akým spôsobom sa nakazili. Podporujeme ich právo na prácu, na primeranú lekársku starostlivosť, na neobmedzený prístup ku vzdelaniu a neobmedzenú účasť na živote cirkvi.

Nabádame cirkev, aby sa aktívne podieľala na prevencii šírenia AIDS tým, že by zborom a obciam ponúkla výchovné programy. Cirkev by mala byť pripravená poskytnúť postihnutým osobám a ich rodinám poradenskú pomoc.

U) PRÁVO NA LEKÁRSKU STAROSTLIVOSŤ

Zdravie je stav fyzickej, duševnej, sociálnej a duchovnej pohody. Pozeráme sa na neho ako na otázku verejnej a súkromnej zodpovednosti. Zdravotná starostlivosť je základným ľudským právom. *Žalm 146* hovorí o Bohu, ktorý „utláčaným dopomáha k právu, hladným dáva chlieb. Hospodín oslobodzuje väzňov, Hospodín otvára oči slepým.“ Právo na zdravotnú starostlivosť zahŕňa starostlivosť o osoby s postihnutím mozgu, s nervovými chorobami alebo fyzickým postihnutím, ktorým musí byť umožnený rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti ako všetkým ostatným ľuďom v našej spoločnosti. Je nespravodlivé budovať alebo udržiavať priehradu, ktoré bránia fyzickému alebo duševnému uzdraveniu alebo plnej účasti na živote spoločnosti.

Povzbudzujeme každého, aby zachovával zdravý spôsob života a zdôrazňujeme dôležitosť preventívnej zdravotnej starostlivosti, výchovy ku zdraviu, bezpečnosti v životnom prostredí a na pracovisku, dobrej výživy a bezpečného, finančne dostupného bývania pre zdravie človeka. Uznávame tiež úlohu vlád pri zaistovaní podmienok, aby každý jednotlivec mal prístup k týmto predpokladom dobrého zdravia. Krajiny, v ktorých sa vyskytujú zdravotné kalamity ako je HIV/AIDS, musia mať prístup k chráneným a patentovaným liekom bez toho, že by sa previnili proti patentným/licenčným právam farmaceutických spoločností. Zdôrazňujeme právo mužov a žien na prístup k obsiahlym informáciám a službám týkajúcim sa zdravého rozmnožovania a plánovania rodín, ktoré by zabránili nechceným tehotenstvám, znížili umelé potraty a zabránili šíreniu HIV/AIDS.

V) TRANSPLANTÁCIA A DAROVANIE ORGÁNOV

Sme presvedčení, že transplantácia a darovanie orgánov sú aktom milosrdenstva, lásky k bližným a sebaobetovaním. Uznávame životodárny úžitok darovaných orgánov a tkanív a povzbudzujeme všetkých veriacich, aby sa stali darcami orgánov a tkanív a tak prejavili svoju lásku a službu ľuďom v núdzovej situácii. Zdôrazňujeme, že sa to má diať v prostredí úcty k mŕtvym a žijúcim darcom a na dobro príjemcov a

podľa pravidiel, ktoré zabránia zneužitiu vzhľadom na darcov a ich rodiny.

4 HOSPODÁRSKE SPOLOČENSTVO

Všetky ekonomické systémy podliehajú Božiemu súdu rovnako ako iné oblasti stvorenia. K zodpovednosti vlád patrí, aby finančnými a menovými opatreniami vyvinuli a vykonávali hospodársku politiku, ktorá podporí ekonomickú existenciu jednotlivcov a spoločností, a postarali sa o plnú zamestnanosť a o primeraný príjem pri minimálnej inflácii. Sme presvedčení, že súkromné a verejné podniky zodpovedajú za sociálny dopad svojho hospodárenia ako je nezamestnanosť a znečisťovanie životného prostredia, a že majú byť za tento dopad volané na zodpovednosť. Podporujeme také opatrenia, ktoré obmedzujú koncentráciu bohatstva v rukách niekoľkých málo ľudí. Ďalej podporujeme snahy o zváženie daňových štruktúr a odbúranie subvenčných programov, ktoré teraz zvýhodňujú bohatých na úkor ostatných.

A) VLASTNÍCTVO

Sme presvedčení, že súkromné vlastníctvo treba spravovať ako Božie zverenie, a to v spoločenských systémoch, ktoré ho podporujú, aj v spoločenských systémoch, ktoré ho nepodporujú. Toto vlastníctvo však je obmedzené vyššími záujmami spoločnosti. Sme presvedčení, že kresťanská viera zakazuje ktorémukoľvek jedincovi alebo ktorejkoľvek skupine ľudí disponovať výhradne a svojvoľne ktoroukoľvek časťou stvoreného sveta. Verejné vlastníctvo a kultúrne hodnoty treba spravovať zodpovedne pred Bohom. Preto veríme, že je povinnosťou vlád, aby v rámci spravodlivosti a poriadku prijali také zákonné opatrenia, ktoré chránia práva spoločnosti ako celku, ako aj práva súkromných vlastníkov.

B) KOLEKTÍVNE ZMLUVY

Zdôrazňujeme právo štátnych a súkromných zamestnancov (vrátane zamestnancov v poľnohospodárstve, štátnej správe, inštitúciách a súkromných domácnostiach) a ich zamestnávateľov organizovať sa v odboroch alebo iných skupinách podľa vlastnej voľby na vyjednávanie kolektívnych zmlúv. Ďalej zdôrazňujeme právo oboch strán na ochranu pri tomto vyjednávaní a ich zodpovednosť za korektné jednanie v záujme verejného blaha. Aby boli zachované a podporené práva všetkých členov spoločnosti, pokladáme za zmysluplné prizvať pri zložitých rokovaniach zástupcov verejného života, aby tieto rokovania dospeli k všestranne prijateľným záverom, prípadne aj rozhodujúcim výrokom. Odmietame používanie násilia jednej aj druhej strany pri rokovaniach o kolektívnych zmluvách alebo iných rokovaniach medzi zamestnancami a zamestnávateľmi, ako aj prepustenie zamestnancov, ktorí sa zúčastnia legálneho štrajku.

C) PRÁCA A VOĽNÝ ČAS

Každý človek má právo na prácu za primeranú odmenu. Keď súkromný sektor neposkytuje alebo nemôže poskytnúť pracovné miesta pre všetkých, ktorí ich hľadajú alebo potrebujú, spočíva zodpovednosť za vytvorenie týchto pracovných miest na vláde. Podporujeme také opatrenia, ktoré zaručujú fyzickú a duševnú ochranu pracujúcich, zaisťujú spravodlivé rozdeľovanie výrobkov a služieb a umožňujú jednotlivcom využiť voľný čas podľa vlastného uváženia. Voľný čas dáva príležitosť na tvorivé spoluutváranie spoločnosti. Preto podporujeme kroky, ktoré poskytnú zamestnancom viac voľného času a možnosti v oblasti vzdelania, kultúry a rekreácie, ktoré rozšíria využitie voľného času. Veríme, že človek je dôležitejší než zisk. Neschvaľujeme sebecké postoje, ktoré často poznamenávajú náš hospodársky život. Podporujeme opatrenia, ktoré vedú k výmene skúseností na pracovisku, a podporujú kooperatívne a kolektívne dohody. Podporujeme právo zamestnancov odmietnuť prácu, ktorá ohrozuje ich zdravie a/alebo život bez toho, že by preto stratili svoje zamestnanie. Podporujeme opatrenia, ktoré zastavia narastajúcu koncentráciu hospodárskych a priemyselných podnikov v monopoloch.

D) SPOTREBA

Spotrebiteľia by mali využívať svoju hospodársku moc a vyžadovať výrobu takého tovaru, ktorý je potrebný a užitočný a pri výrobe alebo spotrebe nepoškodzuje životné prostredie. Spotrebiteľia by nemali kupovať produkty vyrobené v podmienkach, kedy sú robotníci vykorisťovaní kvôli veku, pohlaviu alebo ekonomickému postaveniu.

Obmedzený výber, ktorý kupujúci majú, veľmi sťažuje túto možnosť. Jedným z bezpečných spôsobov, ako môžu spotrebiteľia uplatniť svoju kúpnu silu ku všeobecnému dobru, je kupovať výrobky označené ako „slušný obchod“ (*Fair trade*). Medzinárodné štandardy „slušného obchodu“ vychádzajú zo zaistenia životného minima pre maloroľníkov a ich rodiny, pracujúce v demokraticky vedených družstvách, z priameho nákupu, aby zisky z obchodu pripadli roľníkom a ich komunitám, zo zaobstarávania životne

dôležitých záloh a pôžičiek a používania ekologicky nezávadných výrobných metód. Spotrebiteľia by nemali len vyberať spoločnosti, ktorých výrobné linky zodpovedajú týmto štandardom, ale mali by tiež povzbudzovať k väčšej účasti na tomto trhu „slušného obchodu“.

Spotrebiteľia by mali hodnotiť spotrebu tovaru a služieb podľa toho, či prispievajú k zlepšeniu životnej kvality a nie podľa toho, či slúžia neobmedzenej výrobe hmotných statkov. Nabádame spotrebiteľov, vrátane miestnych zborov a cirkevných zariadení, aby sa združili na dosiahnutie týchto cieľov, a aby svoju nespokojnosť so škodlivými hospodárskymi, sociálnymi a ekologickými praktikami vyjadrili vhodnými spôsobmi ako sú bojkot, listy, spoločné vyhlásenia a oznámenia. Tieto metódy možno napríklad tiež použiť na dosiahnutie lepších televíznych a rozhlasových programov.

E) CHUDOBA

I keď je v priemyselných krajinách všeobecný blahobyť, žije väčšina ľudí na svete v chudobe. K uspokojeniu základných potrieb ako je strava, ošatenie, prístrešok, vzdelanie a zdravotná starostlivosť a iných nevyhnutností treba hľadať spôsob, ako bohatstvo krajiny rozdeľovať spravodlivejšie. Rozvíjajúca sa technika, spojená s vykorisťovateľskou hospodárskou politikou, vrhá mnoho ľudí do chudoby a robí z chudoby trvalý stav. Preto nerobíme chudobných ľudí mravne zodpovednými za ich hospodársku situáciu. Na zmiernenie chudoby podporujeme také politické opatrenia, ako je zaistenie dostatočného zárobku, kvalifikované vzdelanie, slušné bývanie, odborný výcvik, zmysluplné možnosti zamestnania, primeraná lekárska a nemocničná starostlivosť a humanizácia a dôkladné zlepšenie sociálnej starostlivosti. Pretože príčinou chudoby sú často nízke zárobky, mali by zamestnávateľia platiť svojim zamestnancom takú mzdu, aby na svoje prežitie neboli odkázaní na pomoc štátu ako sú stravné lístky alebo sociálna podpora.

F) SEZÓNNI ROBOTNÍCI

(Anglické slovo migrant workers označuje poľnohospodárskych robotníkov, ktorí nemajú stále bydlisko)

Sezónni a iní poľnohospodárski robotníci, ktorí boli už dlho predmetom zvláštneho záujmu cirkevnej starostlivosti, sú kvôli svojmu spôsobu života vylúčení z mnohých ekonomických a sociálnych výhod, ktoré majú iní robotníci. Situácia mnohých sezónnych robotníkov je o to horšia, že patria k niektorej z rasových alebo etnických skupín, ktorá je v spoločnosti mnohými spôsobmi znevýhodňovaná. Stavíme sa za práva všetkých sezónnych robotníkov a podporujeme ich snahy o organizovanie a sebaurčenie. Nabádame vlády a všetkých zamestnávateľov, aby všetkým sezónnym robotníkom zaistili rovnaké ekonomické, vzdelávacie a sociálne možnosti, aké majú iní občania. Nabádame naše zbory, aby sa snažili vytvoriť programy na pomoc týmto sezónnym robotníkom, ktorí prídu do ich farnosti, a podporili ich snahy organizovať sa na rokovanie o kolektívnych zmluvách.

G) HAZARDNÉ HRY

Hazardné hry sú hrozbou pre spoločnosť. Smrteľne ohrozujú mravné, sociálne, hospodárske a duchovné hodnoty života a rozkladajú spoločnosť. Kresťania by sa mali na základe svojej viery a zodpovednosti zdržiavať od hazardných hier a pomáhať obetiam hráčskej vášne. Kde sa hráčska vášň stane závislosťou, tam má cirkev tieto osoby povzbudzovať, aby vyhľadali lekársku pomoc, tak aby ich sily mohli byť opäť nasmerované ku kladným a konštruktívnym cieľom. Cirkev by mala podporovať také normy a spôsoby života, ktoré by robili hazardné hry – vrátane verejných lotérií – zbytočnými a nežiadúcimi, a to ako oddychovú činnosť, ako únik alebo ako prostriedok na vytváranie príjmov verejných nadácií alebo fondov na podporu dobročinných zariadení.

H) RODINNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE HOSPODÁRSTVO

Rodinné poľnohospodárske hospodárstvo bolo oddávna označované za dôležitý základ slobodnej a demokratickej spoločnosti. V posledných rokoch bola existencia nezávislých roľníkov na celom svete ohrozená rôznymi faktormi, vrátane stále väčšej koncentrácie všetkých úsekov poľnohospodárskej výroby v rukách malého počtu nadnárodných spoločností. Koncentrácia potravinového zásobovania mnohých v rukách niekoľkých málo vyvoláva celosvetovú otázku o spravodlivosti, ktorá núti k ostražitosti a konaniu.

Žiadame poľnohospodársky výrobný sektor, aby sa staval k ľudským právam s úctou, predovšetkým kvôli zodpovednému zaistovaniu denného chleba pre svet a za druhých kvôli zodpovednej občianskej solidarite, ktorá rešpektuje práva všetkých roľníkov, malých aj veľkých, aby za poctivú prácu dostali spravodlivú odmenu. Zastávame sa práva ľudí vlastniť pôdu a zarábať si obrábaním pôdy na svoje živobytie. Žiadame naše zbory, aby podľa svojich možností hovorili s prorockou víziou o záležitostiach týkajúcich sa zásobovania potravinami a o záležitostiach ľudí, ktorí vyrábajú tieto potraviny pre celý svet.

I) ZODPOVEDNOSŤ AKCIOVÝCH SPOLOČNOSTÍ

Akciové spoločnosti sú zodpovedné nielen svojim akcionárom, ale aj iným zainteresovaným ľuďom: svojim zamestnancom, dodávateľom, predajcom, zákaznikom, obciam, kde podnikajú a pôde, ktorá ich živí. Podporujeme právo verejnosti vedieť, aký vplyv majú tieto akciové spoločnosti v týchto rôznych oblastiach tak, aby sa ľudia mohli zodpovedne rozhodnúť, ktoré spoločnosti chcú podporovať. Sme za spoločnosti, ktoré dobrovoľne uplatňujú zásady na podporu blaha človeka, a ktoré chránia životné prostredie.

J) OBCHOD A INVESTÍCIE

Potvrdzujeme dôležitosť medzinárodného obchodu a medzinárodných investícií vo vzájomne prepojenom svete. Obchod a investície by mali byť založené na pravidlách, ktoré rešpektujú dôstojnosť človeka, čisté životné prostredie a celé ľudstvo. Obchodné zmluvy musia zahŕňať mechanizmy, presadzujúce pracovné a ľudské práva, ako aj ekologické normy. Občianske iniciatívy a široká účasť občanov pri uzatváraní obchodných zmlúv musia byť zaistené prostredníctvom demokratických mechanizmov výskumu mienky a spoluúčasti.

5 POLITICKÉ SPOLOČENSTVO

Naša poslušnosť Boha má prednosť pred poslušnosťou voči ktorémukoľvek štátu. Uznávame však základný význam vládnych orgánov na usporiadaní spoločnosti. Naše výpovede o politickom spoločenstve vychádzajú z našej zodpovednosti pred Bohom za sociálny a politický život.

A) ZÁKLADNÉ SLOBODY A ĽUDSKÉ PRÁVA

Vlády sú zodpovedné za ochranu ľudských práv ako je právo na slobodné a tajné voľby a právo na slobodu prejavu, slobodu náboženského vyznania, slobodu zhromažďovania, slobodu tlače, slobodu podávať sťažnostné petície bez obáv z represálií, právo na ochranu súkromia a zaručené právo na dostatočnú výživu, ošatenie, bývanie, vzdelanie a zdravotnú starostlivosť. Forma štátu a vlády majú byť stanovené na základe volebného práva, ktoré má byť zaručené všetkým dospelým občanom. Rozhodne odmietame hľadanie a zastrahovanie politických odporcov zo strany vlády, ktorá je pri moci a akékoľvek zneužívanie moci pri voľbách alebo ustanovovanie vyšších úradníkov. Uplatňovanie domáceho väzenia a väzby ako prostriedkov na zastrahovanie a odstraňovanie politických protivníkov alebo iných disidentov je porušením základných ľudských práv. Týranie alebo mučenie ľudí mocenskými orgánmi, z akýchkoľvek dôvodov, je v rozpore s kresťanským učením. Kresťania a cirkev ich musia odsúdiť a/alebo proti nim bojovať, kdekoľvek k nim dochádza.

Cirkev pokladá otroctvo za hanebné zlo. Všetky formy otroctva sú absolútne zakázané a cirkev ich žiadnym spôsobom nesmie tolerovať.

B) POLITICKÁ ZODPOVEDNOSŤ

Sila politického systému je závislá na dobrovoľnej a ochotnej spolupráci jeho občanov. Cirkev by mala neustále vyvíjať silný etický vplyv na štát. Mala by podporovať štátne opatrenia a programy, ktoré sú spravodlivé a všeobecne prospešné a stavať sa proti opatreniam a programom, ktoré sú nespravodlivé.

C) VZŤAH MEDZI CIRKVOU A ŠTÁTOM

Evanjelická cirkev metodistická mnoho rokov podporovala odluku cirkvi od štátu. V niektorých častiach sveta zaistila táto odluka rozmanitosť náboženského prejavu a slobodu uctievať Boha podľa vlastného presvedčenia každého jednotlivca. Odluka cirkvi od štátu neznamená organickú sebestačnosť, ale pripúšťa vzájomné vzťahy. Štát nemá používať svoju autoritu na to, aby presadzoval určité náboženské presvedčenie (vrátane ateizmu), ani nemá nariaďovať povinné modlitby alebo bohoslužby vo verejných školách, ale má ponechať žiakom, aby prejavili svoje vlastné náboženské presvedčenie. Sme presvedčení, že štát sa nemá usilovať o kontrolu cirkvi a cirkev sa nemá snažiť ovládnuť štát. Legitímna a bytostne dôležitá odluka cirkvi od štátu, ktorá bola prejavom náboženskej slobody, nemá byť zle chápaná ako odstránenie všetkých náboženských prejavov z verejného života.

D) SLOBODA INFORMÁCIÍ

Vo všetkých krajinách musia mať občania prístup ku všetkým dôležitým informáciám o svojej vláde a jej rozhodovaniach. Nezákonné a bezohľadné aktivity vlády namierené proti jednotlivcom alebo skupinám nesmú byť ospravedlňované alebo utajované, a to ani pod zámienkou štátnej bezpečnosti.

E) VZDELANIE

Sme presvedčení, že každý človek má právo na vzdelanie. Sme tiež presvedčení, že za vzdelanie mladých ľudí zodpovedá rodina, spoločenstvo viery a vláda. Spoločnosť najlepšie splní túto povinnosť prostredníctvom verejných opatrení, ktoré zaisťujú všetkým voľný prístup na základné, stredné a vysoké školy podľa vlastnej voľby. Nikomu sa nemá zabráňovať v prístupe do cirkevných alebo iných nezávislých zariadení vyššieho vzdelania z finančných dôvodov. Zdôrazňujeme právo na existenciu verejných a nezávislých škôl a univerzít a vítame verejné opatrenia, ktoré zaisťujú prístup a slobodnú voľbu a nevytvárajú protiústavné miešanie cirkvi a štátu.

F) OBČIANSKA POSLUŠNOSŤ A NEPOSLUŠNOSŤ

Vlády a zákony majú slúžiť Bohu a ľuďom. Občania majú povinnosť rešpektovať zákony, ktoré boli prijaté podľa práva a poriadku. Vlády však podliehajú Božiemu súdu rovnako ako jednotlivci. Preto uznávame právo jednotlivcov na odlišný názor. Ak ich k tomu núti ich svedomie a oni vyčerpali všetky zákonné možnosti protestu, uznávame ich právo na odpor alebo neposlušnosť takým zákonom, ktoré pokladajú za nespravodlivé alebo ktoré sú uplatňované diskriminačným spôsobom. Aj potom sa má ich úcta k zákonu prejavovať tak, že sa zrieknu násilia a budú pripravení zobrať na seba následky svojej občianskej neposlušnosti. V žiadnom prípade neschvaľujeme akúkoľvek formu násilného protestu alebo násilnej akcie proti komukoľvek, kto sa zaoberá otázkou umelého potratu a nikoho k tomu nepodnecujeme. Modlíme sa za všetkých, ktorí vykonávajú moc podľa práva a slúžia všetkým. Podporujeme ich snahy o spravodlivosť a rovnaké možnosti pre všetkých ľudí. Zdôrazňujeme, že cirkvi sú povinné pomáhať tým, ktorí na základe svojho svedomia trpia za svoje postoje, ktoré prejavujú nenásilnými postojmi a činmi. Naliehame na vlády, aby zaistili občianske práva, ako sú definované v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach, ľuďom, ktorí sú pre tieto nenásilné akcie prenasledovaní.

G) TREST SMRTI

Sme presvedčení, že trest smrti popiera Kristovu moc zachraňovať, obnovovať a premieňať všetky ľudské bytosti. Evanjelická cirkev metodistická je hlboko znepokojená kriminalitou vo svete a znevažovaním života vraždami a zabíjaním. Veríme, že každý ľudský život je svätý a Bohom stvorený, a preto ho musíme pokladať za dôležitý a cenný. Keď vlády zavedú trest smrti, je život odsúdeného znehodnotený a všetky možnosti zmeniť život tohoto človeka sa končia. Veríme vo vzkriesenie Ježiša Krista, a že pokáním je daná možnosť zmierenia s Kristom. Tento dar zmierenia sa ponúka všetkým ľuďom bez výnimky a prepožičiava každému životu novú dôstojnosť a svätosť. Z tohoto dôvodu sme proti trestu smrti a žiadame jeho odstránenie zo všetkých trestných zákonníkov.

H) KRIMINALITA A NÁPRAVA

Na ochranu osôb proti zásahom do ich osobných a vlastníckych práv zriadili vlády mechanizmy na presadzovanie práva a súdy. Široké spektrum trestných možností vyjadruje rozhorčenie spoločnosti, zneškodňuje nebezpečných zločincov, bráni kriminalite a poskytuje možnosti nápravy. Podporujeme všetky opatrenia štátu na zníženie a odstránenie kriminality, ktoré rešpektujú základné práva jednotlivca.

Odmietame každé zneužívanie týchto mechanizmov, vrátane ich používaniu na pomstu a prenasledovanie alebo zastrašovanie ľudí, ktorých rasa, výzor, životný štýl, ekonomická situácia alebo vyznanie ich odlišuje od tých, ktorí vykonávajú moc. Odmietame akékoľvek neuvážené, necitlivé alebo diskriminačné uplatňovanie zákonov, ktoré upiera spravodlivosť ľuďom, ktorí nehovoria oficiálnym jazykom a osobám s postihnutím. Ďalej podporujeme opatrenia na odstránenie takých spoločenských životných podmienok, ktoré napomáhajú kriminalite a stálu konštruktívnu spoluprácu orgánov výkonnej moci a ostatných členov spoločnosti.

Motivovaní láskou Kristovou, ktorý prišiel k strateným a ubitým, požadujeme vytvorenie nového systému starostlivosti a pomoci pre obeť, previnilcov, kriminálnych úradníkov a spoločnosť ako celku. Nápravná justícia vychádza z biblickej autority, ktorá zdôrazňuje správny vzťah k Bohu, k sebe samému a ku spoločnosti. Keď je tento vzťah narušený alebo prerušený zločinom, vytvára možnosti uviesť zase veci na pravú mieru.

Väčšina systémov kriminálnej justície vo svete sa opiera o zásadu odplaty. Tieto systémy retribučnej justície vyhlasujú, že previnilec je zodpovedný štátu a používajú trest ako vyrovnávací prostriedok tejto zodpovednosti. Naproti tomu nápravná justícia robí previnilca zodpovedným voči jeho obeť a narušenému spoločenstvu. Pri vedomí Božej premieňajúcej moci sa nápravná justícia snaží dať do poriadku škodu, napraviť napáchané zlo a priniesť uzdravenie všetkým zúčastneným, vrátane obeť, previnilca, rodín a spoločnosti. Cirkev sa premení, keď zareaguje na nároky nasledovania Krista tak, že sa stane prostredníkom tejto uzdravujúcej a systematickej zmeny.

I) VOJENSKÁ SLUŽBA

Odmietame vojnu a zdôrazňujeme mierové riešenie všetkých sporov medzi národmi. Kresťanské svedomie sa od počiatku potýkalo s drsnou skutočnosťou násilia a vojny, lebo toto zlo marí Božie láskyplné zámery s ľudstvom. Túžime po dni, kedy už nebudú vojny a ľudia budú žiť spolu v mieri a spravodlivosti. Niektorí z nás sú presvedčení, že vojna a iné formy násilia sú pre kresťanov neprijateľné. Mnohí kresťania sú presvedčení, že keď mierové alternatívy sklamú, je s poľutovaním potrebné dať prednosť zbraniam pred neobmedzenou agresiou, tyraniou a genocídou. Ctíme si svedectvo pacifistov, ktorí nedovolia, aby sme sa v otázke vojny a násilia stali samolúbymi. Rešpektujeme tiež tých, ktorí podporujú použitie moci, avšak len v mimoriadnych situáciách a iba keď to je mimo akúkoľvek pochybnosť nevyhnutné a deje sa tak prostredníctvom príslušných medzinárodných jednotiek. Žiadame stanovenie právnych zásad pre riešenie medzinárodných záležitostí ako prostriedok na vylúčenie vojny, násilia a donucovania v týchto záležitostiach.

Odmietame politiku vynucovanej vojenskej služby zo strany štátu ako nezlučiteľnú s evanjeliom. Pripomíname ťažké napätia, ktoré také donucovanie k vojenskej službe vytvárajú. Nabádame všetkých mladých dospelých, aby sa obrátili na svoju cirkev o radu, keď sa ako zodpovední občania rozhodujú podľa svojho svedomia. Kazatelia sú vyzvaní, aby boli ako poradcovia k dispozícii všetkým, ktorí sú povolani do vojenskej služby, aj tým, ktorí z dôvodov svedomia toto povolanie neuposlúchnu.

Cirkev slúži tiež tým, ktorí pre svoje svedomie odmietajú každú vojnu alebo určitú vojnu, a preto odmietajú nielen vojenskú službu, ale aj spoluprácu s vojenskými odvodnými komisiami. Podporujeme a rozširujeme službu cirkvi tým, ktorí sa vedome rozhodli slúžiť v ozbrojených zložkách alebo prijať náhradnú službu. Ako kresťania si sme vedomí toho, že ani cesta vojenskej akcie, ani pasívna cesta nie je pred Bohom vždy správna.

6 SVETOVÉ SPOLOČENSTVO

Boží svet je nedeliteľný. Technická revolúcia nám dnes vnucuje jednotu, ktorá zďaleka prevyšuje naše mravné a duševné schopnosti vytvoriť bezpečný svet. Táto vynútená jednota ľudstva sa stále viac prejavuje vo všetkých oblastiach života a konfrontuje cirkev, rovnako ako všetkých ľudí s problémami, ktorých riešenie nestrpí odklad: nespravodlivosť, vojna, vykorisťovanie, privilégia, rast populácie, medzinárodná ekologická kríza, rozmnožovanie atómových zbraní, rozvoj nadnárodných spoločností, ktoré pôsobia mimo akúkoľvek účinnú kontrolu vládnych štruktúr a pribúdajúce krutovlády v rôznych formách. Naša generácia musí nájsť schodné riešenia týchto a podobných problémov, ak má ľudstvo na tejto zemi prežiť. Zaväzujeme sa preto ako cirkev, že sa budeme usilovať o svetové spoločenstvo, ktoré je spoločenstvom ľudí, ktorí sa navzájom úprimne milujú. Chceme hľadať odpovede evanjelia na všetky tieto otázky, ktoré rozdeľujú ľudí a ohrozujú rast svetového spoločenstva.

A) NÁRODY A KULTÚRY

Boh prijíma jednotlivcov v ich rozdielnosti a takisto aj národy a kultúry. Žiadny národ a žiadna kultúra nezachádzajú so svojimi ľuďmi úplne spravodlivo a správne a žiadnemu štátu nie je blaho jeho občanov celkom ľahostajné. Cirkev musí volať štáty na zodpovednosť za nespravodlivé zaobchádzanie so svojimi občanmi a so všetkými ostatnými ľuďmi, ktorí žijú na ich území. I keď uznávame oprávnené kultúrne a svetonázorové odlišnosti každého národa, usilujeme sa o spravodlivosť a mier v každej krajine.

B) MOC A ZODPOVEDNOSŤ ŠTÁTU

Niektoré štáty majú väčšiu vojenskú a hospodársku moc než iné štáty. Mocní sú zodpovední za to, že ich bohatstvo a ich vplyv budú používané uvážene. Zdôrazňujeme právo a povinnosť ľudí vo všetkých krajinách rozhodovať o vlastnom osude. Vyzývame veľmoci, aby uplatnili svoj vplyv a rozšírili politické, sociálne a hospodárske sebaurčenie všetkých národov, namiesto presadzovania len vlastných záujmov. Víťame medzinárodné snahy o vybudovanie spravodlivejšieho medzinárodného hospodárskeho poriadku, v ktorom by sa obmedzené prírodné zdroje využívali čo najviac pre blaho všetkých národov. Vyzývame kresťanov v každej spoločnosti, aby nabádali svoje vlády a hospodárske subjekty vo svojom národe k úsiliu o zaistenie spravodlivejšieho ekonomického poriadku.

C) VOJNA A MIER

Sme presvedčení, že vojna je nezlučiteľná s Kristovým učením a s jeho príkladom. Preto zavrhuje vojnu ako nástroj zahraničnej politiky. Tento nástroj možno použiť iba ako poslednú možnosť pri bránení zlu ako je genocída, brutálne potláčanie ľudských práv a nevyprovokovaná medzinárodná agresia. Trváme na tom, že je najvyššou morálnou povinnosťou všetkých štátov riešiť všetky vznikajúce konflikty vo vnútri štátu

alebo medzi štátmi mierovými prostriedkami. Keď si vlády stanovia svoje priority, musia prisúdiť ľudským hodnotám väčšiu váhu než vojenským požiadavkám. Treba pranierovať militarizáciu spoločnosti a skončiť s ňou. Výrobu, predaj a šírenie zbraní treba obmedziť a kontrolovať a výrobu, vlastníctvo a použitie atómových zbraní treba odsúdiť. Preto podporujeme všeobecné a úplné odzbrojenie pod prísnu a účinnou kontrolou.

D) PRÁVO A ZÁKON

Osoby a skupiny osôb musí mať vo svojom živote a vo svojom práve žiť v spoločnosti pocit bezpečia, ak má byť vytvorený a udržiavaný poriadok pomocou zákona. Za nemorálne pokladáme také usporiadanie života, ktoré vedie k trvalej nespravodlivosti. Aj národy musia mať vo svete pocit bezpečia, ak má dôjsť k vytvoreniu svetového spoločenstva.

Keďže sme presvedčení, že medzinárodná spravodlivosť si vyžaduje spolupôsobenie všetkých národov, pokladáme Organizáciu spojených národov s jej inštitúciami a Medzinárodný súdny dvor za najlepšie súčasné nástroje na dosiahnutie spravodlivosti a práva vo svete. Víťame snahy všetkých ľudí vo všetkých krajinách, ktorí sa usilujú o mier vo svete prostredníctvom zákona. Víťame medzinárodnú pomoc a spoluprácu vo všetkých krízových situáciách a konfliktoch. Žiadame prijatie všetkých štátov do Organizácie spojených národov, ktoré si prajú byť členmi a sú ochotné prevziať patričnú zodpovednosť. Naliehame na Organizáciu spojených národov, aby prevzala aktívnejšiu úlohu v rozvoji medzinárodnej arbitráže. Sporné otázky a vznikajúce konflikty medzi štátmi by sa mali urovnávať záväzným rozhodnutím tretej inštanície. Dvojstranné alebo viacstranné kroky mimo Organizáciu spojených národov by mali byť v súlade s jej zámerom a nie v rozpore s ním. Znova zdôrazňujeme svoju zodpovednosť za svet ako svoju farnosť a usilujeme sa o to, aby sa všetci ľudia a všetky národy stali plnými a rovnoprávnymi členmi skutočne svetového spoločenstva.

7 NAŠE SOCIÁLNE VYZNANIE

Veríme v Boha, Stvoriteľa sveta a v Ježiša Krista, Spasiteľa všetkého stvorenia. Veríme v Ducha Svätého, skrze ktorého spoznáваме Božie dary. Vyznávame, že sme tieto dary zneužívali a ľutujeme svoje viny.

Dosvedčujeme, že stvorený svet je Božím dielom a zaväzujeme sa, že ho budeme chrániť, zvelebovať a zodpovedne používať spolu s ostatnými.

Vďačne prijímame pre seba a pre druhých požehnanie spoločenstva, sexuality, manželstva a rodiny.

Zasadzujeme sa za práva mužov, žien, detí, mládeže, mladých dospelých, starých ľudí a ľudí postihnutých, za zlepšenie kvality života a za práva a dôstojnosť všetkých ľudí.

Sme presvedčení, že všetci ľudia majú právo a povinnosť pôsobiť na Božiu slávu a pre svoje dobro a dobro druhých, a že pritom majú byť chránení; že majú právo na vlastníctvo ako zverenie od Boha, na slušný zárobok a zodpovednú spotrebu; a na odstránenie hospodárskej a sociálnej biedy.

Zaväzujeme sa k pôsobeniu pokoja vo svete, k presadzovaniu spravodlivosti a práva medzi všetkými národmi a osobnej slobody pre všetkých ľudí na svete.

Veríme v prítomné a konečné víťazstvo Božieho slova vo všetkých ľudských záležitostiach a ochotne prijímame svoje poslanie zvestovať evanjelium vo svete. Amen.